

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Bosanski prijatelj (1870)

Fra Antun Knezević

Neke naše komšije vrlo se ljute, što se dižimo i ponosimo našim starim imenom, jezikom i običajima i što pod živu glavu nećemo da prigrlimo njihovo ime za oznaku narodnosti i jezika. U napadajima na nas složne su naše komšije, koje ćemo, da se bolje razumijemo, nazvati Jovo i Ivo. No i jedan i drugi traži od nas nešto drugo, jer između sebe ne mogu – o živu glavu – da se slože. Prijatelj Jovo poručuje nam, da uzmemo njegovo ime, a prijatelj Ivo veli, “jok Bošnjake, ti si moj i moraš prigrliti moje ime“. Potegni tamo, potegni amo, a sve bez našega pitanja. Od same ljubavi, a zbog svoje beskrajne svađe, prijatelji bi nas upravo raskinuli; da se nijesmo već odavna tome priužili, mi bi se morali od čuda kameniti kao kulašinsko dijete. Al' ovako, kako stvari stoje, zapitaćemo naše prijatelje, koji se bave perom i štampom: za što se tako svađate za nas, kad dobro znadete, da je Bošnjak od starine privikao dičiti se jezikom i zvati se imenom svojim, da se vjerno drži tradicija i uspomena svojih djedova. Slavni tarih (istorija) naše mile domovine sjeća nas onih vremena, kada se je naša domaća vlastela u svakoj prigodi jasno i otvoreno izrazila o svojoj narodnosti, nazivajući se ponosnim i junačkim imenom Bošnjak. Gledamo na mnoge dokumente domaćih spisatelja iz prošlih vjekova, u kojima se uvijek spominje naše pravo narodno ime Bošnjak, a to su oni razlozi zbog kojih se i mi, kao njihovi zahvalni i vijerni potomci zovemo slavnim imenom Bošnjak. Od toga nećemo niti smijemo odstupati, toga ćemo se imena držati vijerno i stalno. Mi se ponosimo time, da je upravo naš jezik, a iz naše otadžbine uzet za osnovu književnog jezika naših komšija Srba i Hrvata. Glasoviti jezikoslovci Vuk Karadžić, Daničić, pa Ljudevit Gaj prenijeli su naš lijepi jezik u književnost obaju rečenih naroda, te ga prozvaše kako su oni hotjeli jedni srpskim a drugi hrvatskim, a o nama nigdje ni spomena. Mi sigurno imamo prava dičiti se, što se našim jezikom služe danas u književnosti naši prijatelji Jovo i Ivo, a to će nam bar svak priznati. Ali mi nikako ne razumijemo, zašto naziv, što su ga oni našem jeziku po svojoj volji, a bez našeg pitanja dali, sada nama po što po to hoće da nametnu, pa nam čak brane, da mi u našoj vlastitoj kući svoj jezik označujemo imenom našeg naroda. To je slično, kad bi našem djetetu neko drugi po svojoj volji ime nadio. Tako postupanje i taj zahtjev mi ne odobravamo i nijesmo nikako kail. Ali čast i poštenje obodvojici naših prijatelja, Srbu i Hrvat. Mi njihovu narodnost ne preziremo, mi na njiju krivim okom ne gledamo, mi nikad nećemo zanijekati, da nijesmo od jugoslovenskog plemena, već baš hoćemo, da svakome jasno dokažemo, da smo mi Bošnjaci na prvom stepenu toga slavnoga roda. Ali uvijek ostajemo Bošnjaci kao što su nam bili i pradjedovi i ništa drugo. Dakle nek se dobro ogledaju po zemlji naša braća, koji toliko stoljeća u Bosni i Hercegovini stanuju i živu, a hoće da su Srbi ili Hrvati. Neka ovo lijepo prouče i promozgaju.

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.